

POLSKA
z pomysłem
WIOSKI
i
SIELSKIE ZAKĄTKI

BEATA I PAWEŁ POMYKAŁSCY

Bezdroża

ERGO
HESTIA

Autorzy przewodnika: Beata i Paweł Pomykalscy

Redaktor prowadzący: Paweł Sondej
Redakcja: Paulina Sweet, Izabela Sieranc
Korekta: Iwona Szopa
Projekt graficzny i skład: Sabina Suchy

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz wydawca dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz wydawca nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Helion S.A.
ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel.: 32 2309863
e-mail: redakcja@bezdroza.pl
księgarnia internetowa: <https://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:
<https://bezdroza.pl/user/opinie/bepopw>
Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie I
ISBN: 978-83-8322-542-5
Copyright © Helion S.A., 2023

SPIS TREŚCI

Dolnośląskie 5

Antoniów 6
Łomnica 8
Kletno 12
Lubiąż 16
Międzygórze 20
Mysłakowice 24
Sokołowsko 28
Siedlęcin 32

Kujawsko-pomorskie 35

Biskupin 36
Fojutowo 40
Muzeum Etnograficzne w Toruniu 43
Wielka Nieszawka 46

Lubelskie 49

Guciów 50
Janowiec 54
Mięćmierz 58
Muzeum Wsi Lubelskiej w Lublinie 61
Wyżłów 64

Lubuskie 67

Kłępsk 68
Muzeum Etnograficzne w Ochli 72
Wiechlice 75
Zabór 78

Łódzkie 81

Lipce Reymontowskie 82
Nieborów i Arkadia 85
Oporów 89

Skansen w Maurzycach 91
Spycimierz 94

Małopolskie 97

Babice 98
Chabówka 102
Chochołów 106
Lipnica Murowana 109
Krościenko nad Dunajcem 112
Łopuszna 116
Sułoszowa 120
Wierzchosławice 124
Zalipie 128

Mazowieckie 131

Czarnolas 132
Opinogóra Górna 135
Orońsko 138
Skansen w Sierpcu 142
Żelazowa Wola 146

Opolskie 149

Góra Świętej Anny 150
Ligota Dolna 154
Łambinowice 158
Muzeum Wsi Opolskiej 162
Pokój 166
Radomierowice 170

Podkarpackie 173

Bolestraszyce 174
Bóbrka 177
Brusno (Stare i Nowe) 180

Kup książkę

Poleć książkę

Cisna 184
Jaślicka 188
Kalwaria Pałacowska 192
Skansen w Kolbuszowej 196
Markowa 200
Muzeum Budownictwa Ludowego
w Sanoku 204
Radruż 208
Wołosate 212

Podlaskie 215

Białowieża 216
Muzeum Rolnictwa
w Ciechanowcu 220
Koryciny 224
Skansen Kurpiowski
w Nowogrodzie 228
Kruszyniany 232
Orla 236
Pentowo 240
Puchły 242
Wigry 246

Pomorskie 249

Czołpino 250
Kluki 254
Rzucewo 258
Swołowo 262
Wdzydze 266
Żuławki 270

Śląskie 273

Górnośląski Park Etnograficzny
w Chorzowie 274
Koniaków 277
Międzybrodzie Żywieckie 280

Pietrowice Wielkie 283
Pławniowice 286
Rudy 290
Świerklaniec 294

Świętokrzyskie 297

Ciekoty 298
Maleniec 302
Nagłowice 305
Oblęgorek 308
Rytwiany 311
Tokarnia 314

Warmińsko-mazurskie 317

Buczyniec 318
Grunwald 320
Kadyny 323
Kadzidłowo 326
Krutyni 329
Pranie 332
Stańczyki 335
Święta Lipka 338

Wielkopolskie 341

Dziekanowice 342
Moja Wola 345
Osieczna 348
Racot 350
Szreniawa 352

Zachodniopomorskie 355

Kołbacz 356
Niechorze 360
Wisetka 364

Dolnośląskie

Ziemiemi należącymi do dzisiejszego województwa dolnośląskiego władają na przestrzeni dziejów różne państwa: Polska, Czechy, Austria, Prusy i Niemcy. Zaowocowało to niezwykłym bogactwem kulturowym, którego ślady są widoczne w tutejszych wioskach. Odwiedzimy więc położone u stóp Śnieżki Mysłakowice, do których z Austrii uciekli wyznawcy protestantyzmu i w nowej ojczyźnie stawiali budynki typowe dla swojej kultury. Tradycyjne dla Dolnego Śląska domy znajdziemy w mało znanym Antoniewie, a w Międzygórzu – zabudowania w iście alpejskim stylu. Zupełnie inne atrakcje czekają w Kletnie: tutaj odkryjemy piękno majestatycznej Jaskini Niedźwiedziej, a w znajdującej się po sąsiedzku kopalni – tajemnice wydobycia uranu. Wyjątkowe są też Łomnica z eleganckim zespołem parkowo-pałacowym i Lubiąż z ogromnym klasztorem pocysterskim.

Kup książkę

Poleć książkę

ANTONIÓW

Mała wieś wielkich Schaffgotschów

W 1660 r. na terenach należących do starego śląskiego rodu Schaffgotschów powstał folwark, który stał się zalążkiem jednej z najpiękniejszych dolnośląskich wsi. Teraz jest ona trochę zapomniana, trochę czekająca na odkrycie, ale za to jej klimat idealnie pasuje do miejscowości leżącej „na końcu świata”. Nieco trudno do niej trafić, ale gdy już tu dotrzemy, atmosfera i architektura z pewnością nas zachwycą.

CISZA I SPOKÓJ

W Antoniowie panuje prawdziwie sielska atmosfera, nie ma tu sklepu ani kawiarni, ale za to można się wsłuchać w niezagłuszone niczym dźwięki przyrody. Od jakiegoś czasu istnieje też możliwość przenocowania. Ktoś dostrzegł potencjał tego miejsca i wyremontował na ten cel ponadstuletni dom. W okolicy powstały też pojedyncze agroturystyki, które gwarantują oderwanie się od zgiełku codzienności. Jest to możliwe, bo domów tu naprawdę niewiele i są od siebie mocno oddalone.

RODZINA ZAŁOŻYCIELI

Dzieje rodziny założycieli wsi sięgają średniowiecza, a ich macecznikiem był zamek Chojnik, obecnie leżący w granicach Jeleniej Góry. W kolejnych wiekach stopniowo wzrastały zarówno prestiż Schaffgotschów, jak i ich majątek, który obejmował wiele miejscowości na Dolnym Śląsku. Ród wpływał na życie gospodarcze, polityczne i społeczne regionu. Z czasem jednak karta zaczęła się odwracać i do XIX w. znacząco zubożał. Wtedy jednak doszło do mariażu Hansa Schaffgotscha z Joanną Gryzik, zwaną śląskim Kopciuszkiem, czyli spadkobierczynią wielkiego górnośląskiego przemysłowca Karola Goduli. Odtąd losy rodziny związane były z rozwojem przemysłu ciężkiego na Górnym Śląsku.

NA CZĘŚĆ ANTONIEGO

Nim jednak do tego doszło, rodzina koncentrowała się w dużej mierze na rolnictwie. Jeden z założonych przez nią folwarków na cześć Antoniego von

Schaffgotscha został nazwany Antoniowem (w czasach niemieckich Antoniwald). Wcześniej ta okolica była zamieszkiwana głównie przez szklarzy pracujących w okolicznych hutach szkła, m.in. w Piechowicach.

TYPOWY DOM

Wieś pochwalić się może nie tylko ciekawą, bo związaną z arystokracją przeszłością, ale przede wszystkim piękną zabudową. Nie brak tu bowiem charakterystycznych dla regionu domów przysłupowych. Te najbardziej typowe najczęściej są dwukondygnacyjne, nakryte dachem spadowym i podzielone na części mieszkalną i gospodarczą. Tym, co najmocniej je wyróżnia, jest konstrukcja słupowo-ryglowa, w której ściany składają się z drewnianego szkieletu i wypełniającej jego przestrzeń gliny lub cegły, często pobielonej dla lepszego kontrastu z ciemnym drewnem.

DZIEŃ W OKOLICY

Szukając w okolicy innych śladów po Schaffgotschach, można się wybrać do Starej Kamienicy, gdzie znajdują się ruiny jednego z ich zamków, albo do Świeradowa-Zdroju, gdzie zobaczymy ufundowane przez nich Dom Zdrojowy z charakterystyczną Halą Spacerową, a także schronisko na Stogu Izerskim. Z rodziną związane są też miejscowości Mirsk i Gryfów Śląski oraz Proszówka z zamkiem Gryf. Z Antoniowa niedaleko jest również do Szklarskiej Poręby i sąsiedniej miejscowości Piechowice, w której zwiedzić można Hutę Szklarską Krzyształowego Julia.

ŁOMNICA

Klejnot Doliny Pałaców i Ogrodów

Między Jelenią Górą a Karpaczem rozciąga się bajkowa kraina nosząca wdzięczną nazwę Doliny Pałaców i Ogrodów Kotliny Jeleniogórskiej. Na przestrzeni ok. 100 km² znajduje się tu prawie 30 rezydencji z różnych epok i prezentujących różne style architektoniczne! Obszar ten, przyrównywany do francuskiej Doliny Loary, położony jest wśród urzekających sudeckich krajobrazów, a liczne obiekty otaczają rozległe ogrody. Prawdziwy raj dla poszukiwaczy perełek architektury i przyrody.

PAŁACOWE ZAGŁĘBIE

Naturalne granice doliny wyznaczają: Góry Kaczawskie na północy, Karkonosze na południu, Góry Izerskie na zachodzie i Rudawy Janowickie na wschodzie. Teren jest idealny do uprawiania turystyki pieszej i rowerowej, a żeby zajrzeć we wszystkie zakamarki, potrzeba co najmniej kilku dni. Jedną z najciekawszych wsi Doliny jest Łomnica, w której stoi przepiękny kompleks pałacowy. Pierwsze informacje o tym miejscu pochodzą już z XV w., kiedy majątek należał do znanej na Śląsku rodziny von Zedlitz. Pałac zaczął powstawać w XVII w., a już w 1. poł. XIX w. został przebudowany do dzisiejszego kształtu. Po II wojnie światowej mieściła się tu

szkoła, ale w latach 70. przeniosła się gdzie indziej, a pałac zaczął niszczyć.

KOMPLEKS PEŁEN ATRAKCJI

Obiekt od lat 90. XX w. należy do potomków ostatnich właścicieli, którzy z wielkim poświęceniem i zaangażowaniem podnieśli go z ruiny. Do kompleksu należą elegancki barokowy pałac główny oraz położony tuż obok dwór zwany Domem Wdowy z początku XIX w. Mieszczą się tu dziś hotel i kawiarnia z restauracją, a po sąsiedzku stoi odnowiony rozległy folwark, na który składają się m.in. dawna stajnia, stodoła i spichlerz. Także tutaj urządzono restaurację ze świetną kuchnią

regionalną, sklep folwarczny, w którym kuszą dzieła miejscowych rzemieślników, oraz Lniany Dom Towarowy, oferujący wyroby z lnu. Jest też piekarnia, w której oprócz pachnącego pieczywa można kupić zdrową żywność i produkty lokalne, przygotowywane głównie przez pałacowych kucharzy.

CENNY UNIKAT

Od kilku lat ozdobą wsi jest także zrekonstruowany ewangelicki dom modlitwy. Pierwotny budynek powstał w miejscowości Rząśnik w 1748 r., a więc wkrótce po odbiciu Śląska z rąk Austrii przez Prusy. Po wojnie służył jako magazyn, a w 2020 r. został odtworzony w Łomnicy

jako ostatni przykład niegdyś często w tych stronach spotykanego obiektu.

„ZA MIEDZĄ”

Za łomnickim majątkiem leniwie płynie rzeka Bóbr, która wyznacza granicę wsi z Wojanowem – kolejną wspaniałą miejscowością Doliny, kuszącą bajkową rezydencją. Zespoły te leżą tak blisko siebie, że nie sposób żadnego pominąć. Wojanowski pałac w obecnej formie liczy niewiele ponad sto kilkanaście lat, ale jego historia sięga średniowiecza, kiedy istniało tu rycerskie umocnienie. Później kilkakrotnie je przebudowywano, a znany nam neogotycki kształt budynek zyskał w XIX w.

Po II wojnie światowej obiekt został zniszczony i jeszcze kilkanaście lat temu stał w totalnej ruinie – wypalony, z zapadniętymi do środka stropami, zarośnięty trawą i chaszczami. Na szczęście znalazł właściciela, który przeprowadził skrupulatny remont i powstał pałac jakby żywcem wyjęty z bajki Disneya. We wnętrzach działają luksusowy hotel, dla którego zaadaptowano też dawne zaplecze gospodarcze, kawiarnia i restauracja, a całość otacza ogólnodostępny rozległy park krajobrazowy.

DZIEŃ W OKOLICY

Ponieważ okolica usiana jest mnóstwem założeń parkowo-pałacowych, warto

wybrać się do jeszcze kilku miejsc. Niedaleko, u stóp Gór Sokolich, leżą Karpniki, gdzie stoi średniowieczny zamek przebudowany w XIX w. do dzisiejszego kształtu prezentującego styl neogotyku angielskiego i obecnie pełniący funkcję hotelu. Ciekawie jest także w Bukowcu, gdzie zobaczyć możemy wyjątkowo cenny park z zabytkową małą architekturą, m.in. pełniącą funkcję herbaciarni Świątynią Ateny, a na miłośników przyrody czeka kameralne pasmo Rudaw Janowickich. Znajdziemy w nim malownicze formacje skalne, zamek Bolców, klimatyczne schronisko „Szwajcarka” oraz jedyne w swoim rodzaju kąpielisko kolorowe jeziora, do których dotrzemy przyjemnym spacerem.

KLETNO

Głęboko ukryte skarby

Pozornie to niczym nie wyróżniająca się wieś w Masywie Śnieżnika. Tymczasem skrywa w sobie – i to dostownie! – wyjątkowo ciekawe skarby. Można tu oglądać podziemne dzieła natury i człowieka, a także aktywnie spędzać czas, wędrując po górach i podziwiając widoki. Po sąsiedzku zaś działa wielki ośrodek narciarski, który zimą przyciąga amatorów białego szaleństwa, a i latem zapewnia solidną porcję adrenaliny.

BAJKOWE NACIEKI

Największym i najpiękniejszym skarbem Kletna jest bez wątpienia Jaskinia Niedźwiedzia. Jej bajeczne wnętrza zdobią cieniutkie jak makaron spaghetti zwisające stalaktyty, wychodzące im od dołu na spotkanie stalagmity, powstałe z ich połączenia stalagnaty, a także zasłony naciekowe, misy martwicowe i przeróżne inne formy naciekowe. To jednak nie wszystko – w jaskini, odkrytej przypadkowo w 1966 r., znaleziono również tysiące kości zwierząt plejstocenских, takich jak niedźwiedź jaskiniowy, wilk jaskiniowy, lew jaskiniowy czy hiena jaskiniowa. Dziś przechowywane są one głównie na Uniwersytecie Wrocławskim oraz w mniejszym stopniu w Muzeum

Ziemi Kłodzkiej. Zdecydowaną większość stanowiły szczątki niedźwiedzi, co wyjaśnia nazwę jaskini. Korytarze mają długość 4,5 km i rozłożyły się na trzech poziomach.

TAJNY SKARB

Również w Kletnie znajdziemy ciekawą... kopalnię uranu! Powstała w ramach tajnego projektu, a wydobycie realizowano w latach 1948–53 na potrzeby Związku Radzieckiego. Wykorzystywano do tego system kilkunastu średniowiecznych sztolni, w których niegdyś wydobywano srebro, miedź czy żelazo. Dzięki udostępnieniu turystom 400 m korytarzy w sztolni nr 18 mamy

PROGRAM PARTNERSKI

— GRUPY HELION —

Kup książkę

Poleć książkę

Oceń książkę

Księgarnia internetowa

Lubię to!
Nasza społeczność

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA
Helion

PONAD 100 WIOSEK I MIEJSC, W KTÓRYCH MOŻNA CIESZYĆ SIĘ SIELSKĄ ATMOSFERĄ!

UNIKATOWE TRADYCJE I NIEPOWTARZALNE ZWYCZAJE ∞ CUDA Z DREWNA I MURU PRUSKIEGO
ŚWIĄTYNIE RÓŻNYCH WYZNAŃ ∞ MAGNACKIE PAŁACE I WIEJSKIE CHATKI ∞
SKANSENY, PARKI ETNOGRAFICZNE I ZAGRODY TEMATYCZNE ∞ AGROTURYSTYKA PRZENOSZĄCA
W CZASIE ∞ GÓRSCY RABUSIE I SZLACHETNI BOHATEROWIE ∞
POLSCY MUŻULMANIE, PRAWOSŁAWNI, PROTESTANCI, ŻYDZI, ARIANIE I STAROBRZĘDOWCY
CUDA PRZYRODY I PERŁY INŻYNIERII ∞ KONNE PROCESJE, ŚWIĄTECZNE CZYSZCZENIE DOMÓW
I UKŁADANIE DYWANÓW Z KWIATÓW ∞ TYROLCZYCY, BOROWIACY, SŁOWIŃCY, OLĘDRZY I KASZUBI
WIELKIE KLASZTORY I MAŁE KOŚCIÓŁKI ∞ DOMY I DZIEŁA PISARZY, POLITYKÓW, MUZYKÓW,
ARTYSTÓW LUDOWYCH ∞ MNIEJSZOŚCI ETNICZNE I ICH KULTURA ∞
WSIE OPUSZCZONE I TĘTNIAĆE ŻYCIEM ∞ SPŁAWIANIE DREWNA, WYDOBYWANIE ROPY
I WYPALANIE WAPIENIA ∞ OSADNICTWO FRYDERYCJAŃSKIE I WOŁOSKIE ∞
KAMIENIARZE, KORONKARKI, PASTERZE I KRÓLOWE SALONÓW ∞
GÓRY, MORZE, JEZIORA I RZEKI

POLSKA WIEŚ MA WIELE TWARZY I JEST SZALENIE RÓŻNORODNA!
REPREZENTUJE RÓŻNE STYLE ARCHITEKTURY I BUDUJE Z RÓŻNYCH MATERIAŁÓW,
CELEBRUJE STARE ZWYCZAJE, POSIADA PIĘKNE I NIERZADKO UNIKATOWE ZABYTKI,
CZĘSTO JEST OTOCZONA URZEKAJĄCĄ PRZYRODĄ. MOŻE BYĆ MIEJSCEM WYCISZENIA
ALBO DUŻEJ AKTYWNOŚCI, DEGUSTACJI LOKALNYCH POTRAW LUB POZNAWANIA
MNIEJSZOŚCI ETNICZNYCH. JEST MIEJSCEM URODZENIA I ŻYCIA WIELU SŁAWNYCH OSÓB.

ZACHĘCAMY DO ZANURZENIA SIĘ W WIEJSKICH KLIMATACH!

Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>

 Bezdroża

Sprawdź najnowsze promocje:
• <http://bezdroza.pl/promocje>
Przewodniki najchętniej czytane:
• <http://bezdroza.pl/bestsellery>
Zamów informator podróżniczy:
• <http://bezdroza.pl/newsletter>

ebook dostępny na:
ebookpoint

ISBN 978-83-8322-542-5

Cena: 69,90 zł